

La col·lecció infantil Verrié: una “biblioteca de resistència escolar catalana”

Jordi Verrié (1923-2001), llicenciat en Dret i persona polifacètica, va aplegar durant quaranta anys llibres i documentació sobre pedagogia, llibres escolars, de coneixements i d'imaginació, centrats en l'entorn cultural català. Ell mateix qualificava la seva col·lecció de “biblioteca de resistència escolar catalana”.

L'any 1987 la Biblioteca de Catalunya va adquirir els llibres, de mans del mateix Verrié. Els publicats entre el segle XVII i la dècada dels seixanta del segle passat -amb alguna excepció-, en els quals se centra aquesta exposició, van formar una nova col·lecció especial de reserva. L'ex-libris que la BC va fer expressament, inspirat en el cartell de Josep Obiols creat per a l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, il·lustra la mostra.

S'inicia l'exposició amb l'obra de Baldri Reixac, *Instruccions per a l'ensenyança de minyons*, i es presenten testimonis dels corrents pedagògics renovadors de finals del segle XIX i principis del XX. Seguidament, es mostren els llibres de text i de coneixements: des de les beceroles fins a la història, passant per la gramàtica, la religió, l'aritmètica, la geometria, les ciències naturals, la geografia, així com l'educació de les nenes. La literatura infantil s'enceta amb la primera edició d'*El llibre dels àngels*, de Francesc Pelagi Briz, i continua amb editorials, autors i artistes rellevants del primer terç del segle XX. L'exposició es clou amb algunes publicacions de les institucions públiques que van impulsar l'ensenyament i l'edició de llibres per a infants al nostre país.

Marta Navarro Nogueras
Secció de Reserva Impresa i Col·leccions Especials
Biblioteca de Catalunya

1. La pedagogia

Vitrina 1

- Reixac, Baldri. *Instruccions per la ensenyansa de minyons*. Girona: per Narcís Oliva, [post. a 1749].
- Fonoll, Odón. *Nociones de sistemas y métodos de enseñanza: con unos ligeros principios de educación para el régimen y dirección de las escuelas de niñas*. 5a ed. considerablemente mejorada. Barcelona: Libr. de Juan Bastinos e hijo, 1872.

- Alcántara García, Pedro de. *Manual teórico-práctico de educación de párvulos según el método de los jardines de infancia de F. Froebel*. 2a ed. notablemente reformada y aum. Madrid: Libr. de D. Gregorio Hernando, 1883.
- Dewey, John. *La escuela y el niño*. [Madrid]: La Lectura, impr. 1926.
- Montessori, Maria. *El método de la pedagogía científica aplicada a la educación de la infancia en las “case dei bambini” (casa de los niños)*. Traducción castellana de Juan Palau Vera. Barcelona: Ramón de S.N. Araluce, [192-?].
- Decroly, Ovide; Gérard Boon. *Vers l'école rénovée: une première étape*. Bruxelles: Office de Publicité; Paris: Libr. Fernand Nathan, 1921.
- Martí Alpera, Félix. *Por las escuelas de Europa*. 2a ed. Madrid: Libr. de los Sucesores de Hernando, 1904.
- “Resum de les converses tingudes amb Da. Rosa Sensat respecte al funcionament de les colònies escolars”, a *Colonias escolares: conversaciones pedagógicas: resumen*. Barcelona: Tip. Lit. M. Sivit, 1918. p. 12-16.
- Galí, Alexandre. *La mesura objectiva del treball escolar*. Barcelona: Material Escolar i Científic S.A., 1928.

2. L'aprenentatge.

Vitrina 2

- *Cartilla*. [Barcelona?: s.n., 1770 o post.]
- *Catón cristiano: con egemplos para uso de las escuelas: añadido con un nuevo método de escribir por reglas...* Nueva edición corregida según las reglas de ortografía de la Real Academia Española. Manresa: en la oficina de Ignacio Abadal, [ca. 1800].
- Romeva, Pau. *Sil·labari català*. Dibuixos de Josep Obiols. Barcelona: Publicacions de l'Editorial Pedagògica, Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, 1922.
- Balmanya i Ros, Antoni. *Primer libro de lectura manuscrita para uso de las escuelas elementales y de párvulos*. 3a ed. Barcelona: Lit. Serra, 1884.
- *Garba: antologia de les lletres catalanes*. Recullida i adornada amb notes i comentaris per Lluís G. Pla per a les escoles catalanes. Girona: Dalmau Carles, Pla i Comp., 1915. Il·lustració de la coberta: Joaquim Renart.
- Dalmau i Carles, Josep; Joaquim Pla Cargol. *Lliçons de coses: llibre tercer*. Revisat per l'Oficina de correccions de l'Institut d'Estudis Catalans. 8a ed. Girona: Dalmau Carles, Pla, 1935. (Biblioteca pedagògica catalana).
- Paluzie i Cantalozella, Esteve. *Batiburrillo: obrita para corregir los niños*. Barcelona: Impr. de Paluzie, 1843.
- Valles, Ignacio de los. *Suma de temps y altres rudiments de la gramàtica com se ensenya en las aulas de la Compañia de Jesús: ab un abecedari de verbs*. Traduída en català ab nous augments per Gabriel Rovira. Barcelona: per Antoni Lacavalleria: vénense en la mateixa estampa, 1668.

- Fabra, Pompeu. *Gramàtica catalana: curs mitjà*. [Barcelona]: Publicacions de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, Editorial Pedagògica, 1918.
- *Sentencias sacadas de la Sagrada Escritura: vertidas en lengua castellana y catalana e impressas para la enseñanza de los niños de las escuelas del Obispado de Barcelona*. Barcelona: en la imprenta de Juan Jolis y Bernardo Pla, se hallará en la misma imprenta, [1769 o post.].
- Balmes, Jaume. *La rel·ligió demostrada al alcans dels noys*. Traducció del castellà per Joan Sust y Gelpí. Barcelona: Llibr. Barcelonesa, 1903.
- *Catecismo de la doctrina cristiana: primer grau: text nacional*. [Il·lustracions de M. del [sic] Àngels González]. 2a ed. Madrid: Comisión Episcopal de Enseñanza. Secretariado Catequístico Nacional, 1960.
- Rubió i Ors, Joaquim. *El libro de las niñas*. 10a ed. Barcelona: Impr. de J. Rubió, 1860.
- Paluzie, Faustí. *Guía de la mujer: colección de los documentos manuscritos usados con más frecuencia en la vida social: obra destinada a enseñar la lectura a las niñas, con 225 caracteres distintos de letra*. Barcelona: Hijos de Paluzie, 1904.
- Furnó Monsech, Emília. *Nocions de urbanitat: comportament que deuen observar les nenes: senzilles explicacions dels temes que comprèn el programa d'estudi de les deixebles de l'Institut Feminal: grau mitjà*. [Barcelona]: Llibr. L'Avenç, [1919].
- Estrada, Adelina B. *Economía doméstica*. 4a ed. Barcelona: I.G. Seix & Barral Herms., 1927.

Vitrina 3

- Baïls, Benet. *Instituciones de geometría práctica: para uso de los jóvenes artistas*. Madrid: en la imprenta de la viuda de Ibarra, 1795.
- Torroja i Valls, Ramon. *Cartilla de geometria*. Dibuixos de Martí Fernández. Barcelona: Llibr. Montserrat, 1931.
- Poy i Comes, Manuel. *Llave aritmética y algebráyca*. Segunda impresión ilustrada por el mismo autor. Barcelona: por Francisco Suriá y Burgada, 1801.
- Vives, Camil. *Aritmètica teorich-pràctica*. Barcelona: Estampa de'n Pere Torrella, 1899.
- Paluzie, Faustí. *Álbum de historia natural*. Barcelona: Lit. de los S.S. Paluzie, 1873.
- Bastinos i Estivill, Julià. *Panorama: nuevo libro manuscrito que trata de la naturaleza y la civilización*. Barcelona: Libr. de Antonio J. Bastinos, 1898. Gravat de la coberta: Francesc de P. Jorba Curtils.
- Maluquer Nicolau, S.; Antoni Parramón Tubau. *Llibre de la natura: primer grau*. Barcelona: I.G. Seix i Barral germans, 1932.
- Giol, Joan. *Elementos de geografía para niños*. Vich: Impr. y Libr. de Felipe Tolosa, 1843.
- Gomis i Mestre, Cels. *Geografia de Catalunya*. Barcelona: Tasso, 1932. (Biblioteca de primera ensenyança).

- Fontserè, Eduard. *Elements de geografia*. Amb la col·laboració de Josep Iglésies. Barcelona: Gustau Gili, 1938.
- Pla Cargol, Joaquim. *La terra catalana: llibre quart: la terra, la història, les ciutats...* Obra revisada per l'Oficina de correccions de l'Institut d'Estudis Catalans. 25a ed. Girona: Dalmau Carles, Pla, 1936. (Biblioteca pedagògica catalana).
- Rovira i Virgili, Antoni. *Història de Catalunya: tria d'episodis*. Il·lustracions de Josep Obiols. Barcelona: L'Ocell de paper, 1933.
- *El libro de España*. Zaragoza: Luis Vives, cop. 1966.

3. La imaginació.

Vitrina 4

- Briz i Fernández, Francesc Pelagi. *El libro de los ángeles = Lo llibre dels àngels*. Barcelona: Libr. de Estanislao Roca, 1865.
- Fuentes, Enric de. *Pera cors joves*. Ab il·lustracions de l'Opisso. Barcelona: J. Baguñà, 1908. (Biblioteca Patufet; 4).
- Folch i Torres, Manel. *El casament de la rateta*. [Barcelona: Baguñà, 1912]. (Col·lecció En Patufet; 5). Il·lustració de la coberta: Joan Llaverias.
- Folch i Torres, Josep Maria. *El "detective" i el pagès*. [Barcelona: Baguñà, 1913]. (Col·lecció En Patufet; 67). Il·lustració de la coberta: Joan Junceda.
- *Les rondalles populars catalanes*. Il·lustrades per en Joan Vila. Barcelona: estampat d'en Fidel Giró, pera en R. Miquel y Planas, 1908-1909. 2 vol.
- Gay, J. *Magraneta*. Il·lustrada per L. Anglada. [Barcelona]: Repr. gràf. Muntañola, [1917?]. (Amic).
- Riba, Carles. *Joan Feréstec*. Il·lustracions de Junceda. Barcelona; Madrid: Muntañola, [1918?]. (Peripècies).
- Soldevila, Carles. *Lau, o, Les aventures d'un aprenent de pilot*. Il·lustracions de Joan G. Junceda. Barcelona: Mentora, [1926].
- Macaya, Lluís; Eladi Homs. *Auca de les bèsties*. Barcelona: Mentora, [1931].

Vitrina 5

- Roën, Claude. *Les aventures de Polzet: el darrer nan del bosc*. Traducció de Maria Perpinyà; il·lustracions de Castanys. Badalona: Proa, 1929. (Biblioteca Grumet).
- Perarnau, Salvador. *Cuques de llum: poemes per a infants*. Il·lustrats per Àngel Fernández. Barcelona: Políglota, 1930. (Col·lecció bones històries; 1).
- Canigó, Jordi. *La rateta que escombrava l'escaleta*. [Il·lustracions de: Josep Robert]. Barcelona: Llibr. Bonavia, [1930]. (Contes catalans il·lustrats; 1).
- Karr, Carme. *Contes de l'àvia*. Il·lustrats per Maria i Clotilde Cirici Pellicer. Barcelona: Llibr. Bonavia, [1934].
- Verdager, Jacint. *Què diuen els ocells?*. Il·lustracions de Ramon Campmany. Barcelona: L'Ocell de Paper, 1933.
- Collodi, Carlo. *Les aventures d'en Pinotxo*. Traducció de Maria

Sandiumenge; [il·lustracions de J. Vinyals]. Barcelona: Joventut, 1934.

- Rubiés, Anna. *El llibre de les bèsties*. [Il·lustracions de: Josep M. Comas]. Barcelona: Impr. Elzeviriana i Llibr. Camí, 1934.
- *Auca del noi català antifeixista i humà = Vida del niño altruista catalán antifascista = Images du bon gamin anti-fasciste et humain = Life of a Catalan, free as a Catalan's [sic] must be*. Dibuixos: Josep Obiols. [Barcelona]: Comissariat de Propaganda de la Generalitat de Catalunya, 1937.
- Brunhoff, Jean de. *El viatge de Babar*. Barcelona: Aymà, DL 1965. (Grans àlbums Babar).

4. Les institucions públiques.

Vitrina 6

- Mancomunitat de Catalunya. *Obra realitzada: anys 1914-1919*. Barcelona: [s.n.], 1919.
- Ajuntament de Barcelona. *Les construccions escolars de Barcelona: recull dels estudis, projectes i altres antecedents que existeixen en l'Ajuntament per la solució d'aquest problema*. 2a ed. Barcelona: Tallers d'arts gràf. Henrich i Cia., [1922].
- Generalitat de Catalunya. *L'obra de cultura*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1932.
- Ajuntament de Barcelona. *Les colònies escolars dels anys 1916 i 1917*. [Barcelona]: Ajuntament Constitucional de Barcelona. Comissió de Colònies Escolars i Escoles de Bosc, [1917?].
- Ajuntament de Barcelona. *Inauguració del Parvulari Forestier*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona. Patronat Escolar, 1932.
- Ajuntament de Barcelona. *Inauguració de les obres de la Colònia Escolar Permanent de Berga*. [Barcelona]: Ajuntament de Barcelona. Comissió de Cultura, 1932.
- Ajuntament de Barcelona. *Escola del Mar*. [Barcelona]: Ajuntament de Barcelona. Conselleria-Regidoria de Cultura, 1938.

Biblioteca de Catalunya

Carrer de l'Hospital, 56

08001 Barcelona

Tel. 93 270 23 00

Fax 93 270 23 04

A/e: bustia@bnc.cat

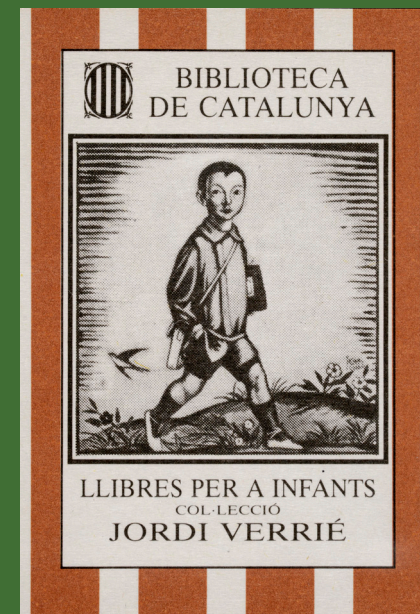
http://www.bnc.cat

De dilluns a divendres, de 9 a 20 h

Dissabtes, de 9 a 14 h

 **Biblioteca
de Catalunya**

**La col·lecció infantil Verrié:
una "biblioteca de resistència
escolar catalana"**

Del 16 de febrer de 2015

al 14 de març de 2015

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura